

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Tomáše Rychlého a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobkyně: **Ing. J. F.**, zastoupená JUDr. Ing. Ondřejem Lichnovským, advokátem se sídlem Palackého 151/10, Prostějov, proti žalovanému: **Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj**, se sídlem Na Jízdárně 3162/3, Ostrava, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 6. 2024, č. j. 22 Af 16/2024 - 27,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 6. 2024, č. j. 22 Af 16/2024 - 27, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

[1] Žalobkyně podala ke Krajskému soudu v Ostravě (dále jen „*krajský soud*“) žalobu proti rozhodnutí žalovaného o zamítnutí námitky ze dne 29. 2. 2024, č. j. 735462/24/3207-70461-807026. Námitka směřovala proti sdělení správce daně ohledně nevyhovění žádosti žalobkyně o zánik určeného příslušenství daně a rozložení úhrady rozhodných nedoplatků. Žalobkyně žalobu podala dne 20. 5. 2024 e-mailem bez elektronického podpisu a dne 22. 5. 2024 zaslala krajskému soudu v listinné podobě podání shodného znění se svým vlastnoručním podpisem.

[2] Krajský soud usnesením ze dne 6. 6. 2024, č. j. 22 Af 16/2024 - 27, žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) soudního řádu správního (dále jen „*s. ř. s.*“), tedy z důvodu její opožděnosti.

[3] Svůj postup odůvodnil tím, že rozhodnutí žalovaného bylo žalobkyni doručeno dne 15. 3. 2024 prostřednictvím provozovatele poštovních služeb v souladu s § 44 odst. 4 daňového řádu, ve spojení s § 47 odst. 2 téhož zákona. Žalobkyně sice v žalobě tvrdila, že rozhodnutí žalovaného jí bylo doručeno teprve dne 18. 3. 2024, z kopie doručanky předložené žalovaným ovšem dle krajského soudu vyplynulo, že tento okamžik nastal již v pátek 15. 3. 2024 (dne 5. 3. 2024 byla zásilka uložena a uplynutím deseti dnů nastala fikce doručení). Pokud tedy žalobkyně žalobu podala dne 20. 5. 2024, učinila tak opožděně, neboť dvouměsíční lhůta k podání žaloby ve smyslu § 72 odst. 1 s. ř. s. jí uplynula již dne 16. 5. 2024 (čtvrtek).

[4] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadá usnesení krajského soudu kasační stížností z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[5] Stěžovatelka namítá, že krajský soud nesprávně odmítl její žalobu pro opožděnost. V první řadě rozporuje údaje na doručence, neboť se z ní podává, že mělo dojít k uložení zásilky týž den, kdy byla marně doručována (tedy dne 5. 3. 2024). Z výpisu sledování zásilek na www.postaonline.cz ale vyplývá, že zásilka byla fakticky připravena k vyzvednutí až dne 6. 3. 2024.

[6] Dále stěžovatelka uvádí, že je notoriitou, že v den, kdy dochází k marnému pokusu o doručení, není zpravidla objektivně možné si zásilku vyzvednout, neboť se nachází po většinu dne u poštovního doručovatele, který ji předává na poštu teprve před koncem pracovní doby. Proto tvrdí, že den, kdy dochází k marnému pokusu o doručení, „nelze považovat za dostatečný pro konzumaci celého jednoho dne z úložní lhůty“.

[7] Poukazuje také na „nesmyslný údaj uvedený na doručence“, jelikož poštovní doručovatel na doručenkou napsal první den uložení 5. 3. 2024, avšak jako poslední den desetidenní úložní doby uvedl 18. 3. 2024.

[8] Stěžovatelka je přesvědčena, že zásilka byla připravena k vyzvednutí teprve dne 6. 3. 2024, a od toho dne bylo třeba počítat desetidenní lhůtu k tomu, aby mohla nastat fikce doručení. Jelikož poslední den úložní doby připadl za této situace na sobotu 16. 3. 2024, fikce doručení zásilky (rozhodnutí žalovaného) nastala teprve v pondělí 18. 3. 2024. Na základě výše uvedeného proto také poslední den dvouměsíční lhůty pro podání žaloby proti rozhodnutí žalovaného nastal až v pondělí 20. 5. 2024, a žaloba tudíž byla včasná.

[9] Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožňuje s usnesením krajského soudu a uvádí, že stěžovatelka mohla svoji argumentaci týkající se včasnosti její žaloby uplatnit již v řízení před krajským soudem.

[10] Stěžovatelka v replice k vyjádření žalovaného nesouhlasí s tím, že mohla svoji argumentaci ohledně včasnosti žaloby uplatnit již v řízení před krajským soudem. K tomu dodává, že jen stěží mohla předvídat, že krajský soud žalobu shledá opožděnou.

[11] Nejvyšší správní soud nejdříve hodnotil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), osobou oprávněnou (§ 102, věta první s. ř. s.), proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s.

pokračování

přípustná a stěžovatelka je řádně zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Napadené usnesení Nejvyšší správní soud přezkoumal v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

[12] Kasační stížnost je důvodná.

[13] Kasační stížnost míří proti usnesení, kterým krajský soud odmítl stěžovatelčinu žalobu pro opožděnost. Jediným přípustným kasačním důvodem je proto *nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu* podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.

[14] Na zákonnost závěru soudu o odmítnutí žaloby pro opožděnost však může mít vliv také shledání jiné vady řízení (srov. rozsudky NSS ze dne 23. 7. 2015, č. j. 8 As 36/2015 - 54, či ze dne 15. 10. 2019, č. j. 8 Afs 223/2019 - 26; všechna judikatura tohoto soudu je dostupná na www.nssoud.cz). Bylo-li řízení zatíženou vadou, která mohla mít za následek nezákonnost napadeného rozhodnutí, musí k tomu soud v souladu s § 109 odst. 4 s. ř. s. přihlédnout z moci úřední.

[15] Nejvyšší správní soud ze spisu krajského soudu zjistil, že stěžovatelka v žalobě uvedla, že jí bylo rozhodnutí žalovaného doručeno dne 18. 3. 2024. Jak plyne z přípisu na č. 1. 23 spisu krajského soudu, krajský soud k ověření této skutečnosti požádal žalovaného o sdělení, kdy bylo uvedené rozhodnutí stěžovatelce doručeno. Žalovaný v návaznosti na to zaslal kopii doručky, která je navíc obtížně čitelná (viz č. 1. 25 spisu krajského soudu), z níž vyplývá, že stěžovatelce byla dne 5. 3. 2024 doručena výzva k převzetí rozhodnutí žalovaného; na základě této skutečnosti žalovaný dovodil, že dne 15. 3. 2024 nastala fikce doručení jeho rozhodnutí.

[16] Nejvyšší správní soud se již opakovaně zabýval případy, v nichž byl dán rozpor mezi tvrzením účastníka ohledně data doručení žalobou napadeného rozhodnutí a data doručení plynoucího z podkladů, jež má soud k dispozici.

[17] V rozsudku ze dne 12. 8. 2010, č. j. 7 Afs 63/2010 - 65, Nejvyšší správní soud uvedl, že je „základním právem účastníků řízení vyjádřit se před rozhodnutím ve věci k zásadním skutkovým okolnostem, na nichž rozhodnutí soudu závisí. Stejně tak je právem účastníků řízení předkládat (navrhovat) soudu důkazní prostředky svědčící jejich skutkovým i právním tvrzením obsaženým v žalobě. [...] Bylo proto [...] povinností krajského soudu, pokud došel k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí bylo stěžovatelce doručeno (oznámeno) ve skutečnosti v jiný den, než tato výslovně deklarovala v žalobě, aby jí spolu s řádným poučením (§ 37 odst. 5 s. ř. s. ve spojení s § 43 o. s. ř.) umožnil se k této okolnosti vyjádřit a **předložit k tomuto svému skutkovému tvrzení relevantní důkazy**. Teprve pokud by stěžovatelka na výzvu soudu řádně nerefletovala, a své tvrzení o včasnosti žaloby nepodepřela důkazními návrhy, bylo by na místě její žalobu odmítnout. Tak tomu ale v této věci nebylo. Uvedené pochybení krajského soudu je proto nejen zatíženo vadou v řízení před krajským soudem, ale také ve svém důsledku [...] porušuje právo stěžovatelky na přístup k soudu ve smyslu ustanovení čl. 36 Listiny“ (obdobně též rozsudky NSS ze dne 26. 7. 2024, č. j. 8 Azs 95/2024 - 39, nebo ze dne 27. 2. 2018, č. j. 9 As 347/2016 - 40).

[18] Závěry plynoucí z citované judikatury lze vztáhnout i na nyní projednávaný případ, neboť podstata nynějšího případu je obdobná. Jak již bylo řečeno výše, stěžovatelka v žalobě uvedla, že rozhodnutí žalovaného jí bylo doručeno dne 18. 3. 2024, nicméně konkrétní argumentaci ohledně včasnosti podané žaloby nevznesla. Teprve v kasační stížnosti (k níž též přiložila listiny týkající se doručování rozhodnutí žalovaného) uplatnila **plausibilní skutková tvrzení** ohledně okolností doručování rozhodnutí žalovaného, která dle ní svědčí o včasnosti žaloby. Krajský soud naproti tomu dospěl k odlišnému závěru než stěžovatelka, dle nějž dnem určujícím počátek lhůty pro podání žaloby byl pátek 15. 3. 2024, a proto žalobu doručitou mu dne 20. 5. 2024 odmítl pro opožděnost. Učinil tak, aniž by postavil najisto okamžik doručení rozhodnutí žalovaného, stěžovatelce předem sdělil svůj náhled na opožděnost žaloby a umožnil jí, aby se k tomu vyjádřila, případně předložila svoji skutkovou verzi a důkazy k prokázání svých tvrzení. Krajský soud tímto postupem zatížil své řízení vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o odmítnutí žaloby. V důsledku toho stěžovatelce nezbylo, než svoji skutkovou argumentaci o včasnosti žaloby vznést až v řízení o kasační stížnosti, a přirozeně se jí proto nemohl zabývat krajský soud.

[19] Krajský soud musí v pokračujícím řízení nejprve dát stěžovatelce možnost vyjádřit se k okolnostem včasnosti žaloby. S ohledem na to, že § 51 odst. 1 daňového řádu označuje doručku u písemností doručovaných v daňovém řízení držitelem poštovní licence za veřejnou listinu (což neplatí u doručky ve správním řízení; viz např. rozsudky NSS ze dne 20. 8. 2021, č. j. 2 As 306/2019 - 49, nebo ze dne 14. 7. 2017 č. j. 5 As 242/2016 - 27), stěžovatelka musí předložit důkazy k prokázání opaku ohledně data doručení rozhodnutí žalovaného, než plyne z uvedené veřejné listiny (doručenky v daňovém řízení). Nepostačí tedy, pokud stěžovatelka v dalším řízení před krajským soudem přestře jen konkrétní tvrzení o pravděpodobné verzi reality znevěrohodňující doručku, jak by platilo u doručky, která není veřejnou listinou (srov. rozsudek NSS ze dne 27. 4. 2006, č. j. 2 Afs 158/2005 - 82; č. 1327/2007 Sb. NSS, nebo usnesení Ústavního soudu ze dne 4. 1. 2022, sp. zn. IV.ÚS 2873/21; dostupné na nalus.usoud.cz). Krajský soud na základě toho pak zváží provedení dokazování a teprve poté na základě takto zjištěného skutkového stavu znovu posoudí otázku včasnosti žaloby a přezkoumatelně vypořádá argumentaci stěžovatelky k této otázce.

[20] Za této situace se Nejvyšší správní soud nemohl věcně zabývat argumentací týkající se počátku běhu lhůty pro podání žaloby či ostatními otázkami vznesenými v kasační stížnosti. V takovém případě by totiž nepřezkoumával závěry krajského soudu, ale jeho činnost nahrazoval, což je v zásadě v rozporu s principem řízení o kasační stížnosti (viz rozsudek NSS ze dne 10. 1. 2019, č. j. 1 As 382/2018 - 39). Kasační soud i přes shora uvedené dodává, že rozhodně není *notorietou* (jak tvrdí stěžovatelka v kasační stížnosti), že v den, kdy dochází k marnému pokusu o doručení, není zpravidla objektivně možné si záslku vyzvednout, neboť se nachází po většinu dne u poštovního doručovatele. K prokázání uvedeného skutkového tvrzení by musela stěžovatelka v pokračujícím řízení před krajským soudem předložit důkazy.

[21] Kasační stížnost je důvodná, a proto Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

pokračování

Krajský soud v něm bude vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.) – zejména v odstavci [19] výše.

[22] V novém rozhodnutí ve věci rozhodne krajský soud též o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 3, věta první s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 11. března 2025

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu